

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

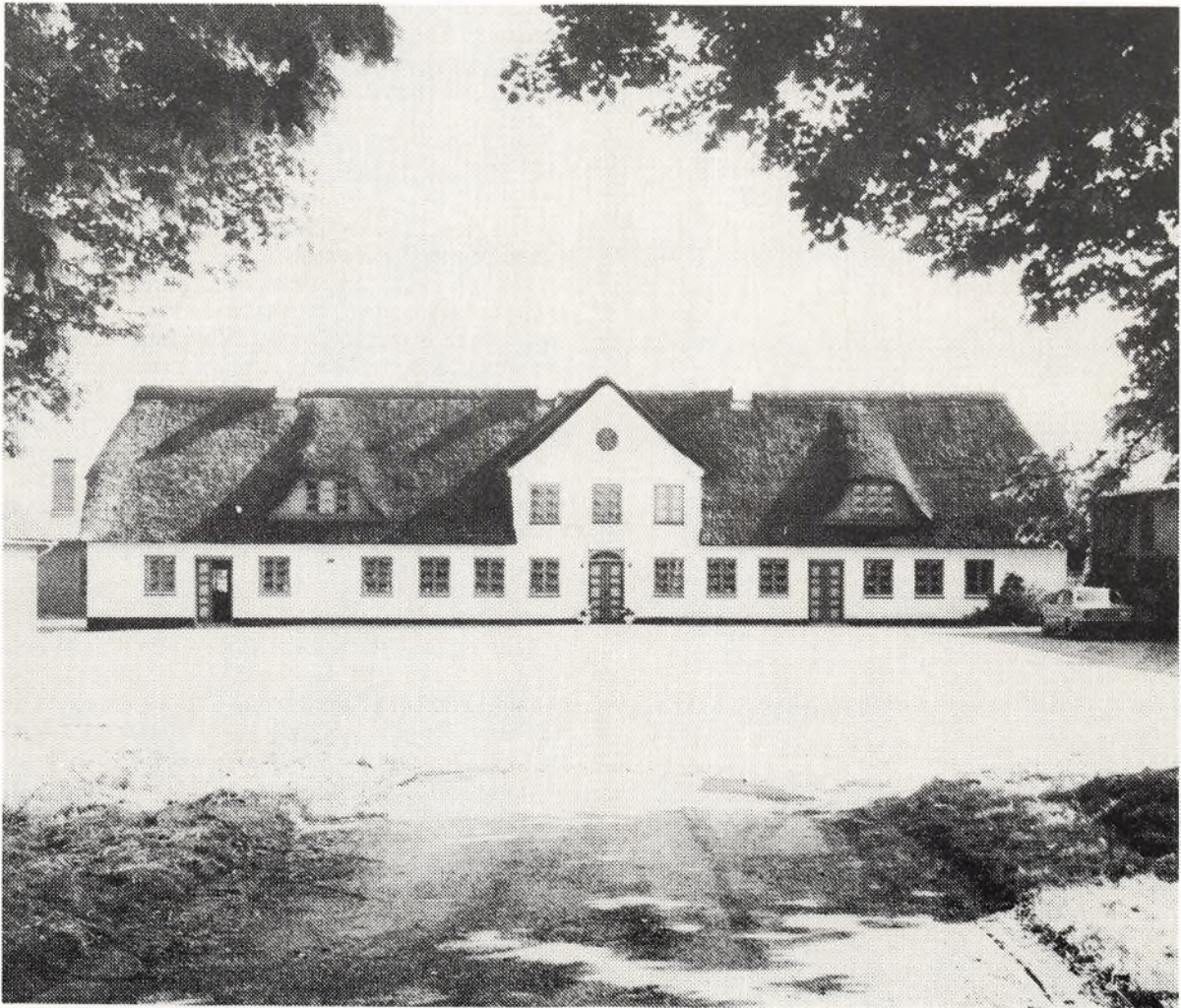

*Lær af fortiden - Lev i nutiden
Virk for fremtiden*

Juni/Juli 1986

262 - 44. årgang

Grarupgaard ved Haderslev

En af de ældste slægtsgårde i Danmark med 15 generationer bag sig. Slægten går tilbage til 1400-tallet og besiddes i dag af gårdejer Th. Gunge Fromm. Se det fine brudedigt til en af forfædrenes ægteskab i 1761 (side 11).

**Medlemsblad for
Dansk Slægtsgaardsforening**
oprettet 5. juli 1941

Redaktion:

Hans Hviid, Fåredammen 11, 5300 Kerteminde,
telefon 09-32 14 61.

Kasserer, sekretær og annonceekspedition:

Inger M. Hansen, Bjerggårdsvænget 9, 2840 Holte,
telefon 02-80 25 37 (bedst kl. 17-19).
postgiro nr. 8 08 31 42.

Slægtsgaardsarkivet:

Slægtsgaardsarkivet er p.t. under flytning
Arkivar Else-Margrethe Ransy,
Udbygade 19 1, 2200 København N
træffes på tlf. 01-37 73 22 tirsdag og onsdag 14-16
(fortrinsvis folketællinger)

Genealog Bo Johansen

St. Strandstræde 4 1, 1255 København K
træffes på tlf. 01-11 67 20 efter 18
(fortrinsvis gård- og slægtsundersøgelser)

Forenings revision:

Gårdejer Vagn Mathiasen, »Solgaard«, Langerød
Økonomikonsulent Peter Schou Andersen,
Nordsjællands Landboforening, Hillerød.

Hovedbestyrelsen:

Formand: Gårdejer Jens P. Petersen, (R), Thyrasvej 7,
4100 Ringsted, tlf. 03-61 00 23.

Næstformand: Gårdejer Holger Buch Juul,
Ribevej 13, Ødsted, 7100 Vejle, tlf. 05-86 50 21.

Formand for bladudvalget.

Gårdejer Peder Møller Frifelt, »Frifelt«, Frifeltvej 6,
6870 Ølgod, tlf. 05-24 30 87.

Ovennævnte tre udgør bestyrelsens forretningsudvalg.

Formand for arkivudvalget:

Gårdejer Vagn Mathiasen, »Solgaard«, Toeltvej 4,
Langerød, 3480 Fredensborg, tlf. 02-19 38 37

Gårdejer Ingrid Houbak, »Gedemaalsgaard«, Sakstrupvej 98, Bjergby,
9800 Hjørring, tlf. 08-97 10 36.

Gårdejer Knud Raunkjær, Magnolievej 114,
6880 Tarm, tlf. 07-37 30 08.

Gårdejer Peder Nørgaard Larsen, »St. Engeborg«, Ballingvej 5,
7800 Skive, tlf. 07-52 24 85.

Gårdejer Torp Friis Møller, Aarslevvej 2, Aarslev,
6230 Rødekro, tlf. 04-66 66 97.

Gårdejer Henry Slemming, Hammelevvej 23,
Hammelev, 8500 Grenå, tlf. 06-32 01 99

Gårdejer Hans Kloppenborg Skau, »Skovgaard«,
Skovgårdsvej 15, Hammelev, 6500 Vojens, tlf. 04-57 72 21

Gårdejer Carl Martin Christensen, »Kaaregaard«, Badstrupvej 39,
Badstrup, 5485 Skamby, tlf. 09-85 11 74.

Gårdejer Hans Peder Madsen, »Mariemindet«, Røjrupvej 41,
5550 Langeskov, tlf. 09-97 23 21.

Gårdejer Meta Larsen, »Skovvang«, Præstøvej 107,
4640 Fakse, tlf. 03-82 51 45.

Gårdejer Frede Falk Rasmussen, »Vestervang«, Marrebæk Tværvvej 5,
Marrebæk, 4873 Væggerløse, tlf. 03-87 73 57.

Gårdejer Aage Tolstrup, »Stangegaard«, Skarpeskadevej 6,
Aarsballe, 3700 Rønne, tlf. 03-99 92 77.

Det økonomiske menneske

Vi lever i en tid præget af materialisme i uhyggelig grad, og det plejer at være sådan, at når det kulturelle, religiøse og det med ånd beslægtede niveau får mindre og mindre indflydelse på de skabende kræfter - ja så krakelerer adfærd, og der skal prøvelser til for at genoprette det brede syn, der altid er forudsætningen for, at der kan arbejdes og skønnes, så det vokser både hellig og søgn.

Virkeligheden er nu i sjælden grad en balancegang præget af stille resignation og stærk handling ofte i fanatismens tegn. Gadens udfoldelse og dens hang efter at tvinge og martre hvor svagthed ses, og de sagtmødige bag lukkede døre er lige ansvarlige for at mangt og meget trækkes skævt. Handling og afmægtighed er tidens tendens. - Der tænkes i økonomi og lønninger så det knager og en folkelig og kristen gerning bliver mere og mere en fjern opgave. Fagforeninger og erhvervsorganisationer godt støttet af fløjpolitikere bliver husguder, der driver folk til brug af knyttede næver eller fører over i apati, fordi man henholdsvis går i aktion eller gemmer sig af frygt og væmmelse. Og vejen til forsamlingshuset og til kirkehuset går til - om ikke fuldstændigt så dog næsten.

Der findes minoriteter som holder hovedet oven vande, men flokken bliver mindre. Det er det økonomiske menneske, der dominerer og det historiske forløb videre kender vi med et endeligt for det meste af det bedste, indtil krige, kriser, besættelser, tortur og umenneskelighed åbner synet for grundlæggende nationale og demokratiske leve-sæt. Sådan bølgel det op og ned, og denne sigttagelse er det altid livet om at gøre at være sig klar. Nu er det galt fat trods alle opfindelser og nye konstruktioner tilsyneladende muligheder. Mennesket tænker i materielle retninger og alt det kan aflæses i holdningerne til folkestyret, til forsvaret, til kunsten, til ægtefællen o.s.v.

Hvor går da vejen mod fremtiden? Ved daglig opmærksomhed vendt til sognets og landets liv, til bogens verden, til tankens flugt til værdierne som altid er til stede, til slægten og til gerninger uanset rang og stand og fremfor alt til det nære hvorfra vældene kommer. Vi må finde tonen og takten bedre i det politiske, folkelige og fagbetonede liv, så det økonomiske får ny næring fra mange andre tiltag, som har kræfter i sig af oprindelig og opbyggende karakter. Tro og vilje må gå i spænd, fordi den indre kraft har andre drivkræfter end økonomiske.

Jens P. Petersen

Besøget i Susålandet - en succes

Det var en lykkelig og stolt formand for »Sjælland Syd« Meta Larsen, der bød velkommen til årsmødets ca. 250 store antal deltagere. Trods megen skepsis og store vanskeligheder at kæmpe med blev de to dage en stor succes, hvor ikke engang det noget triste vejr kunne tage modet fra nogen. Vi bringer med tilladelse i nogle klip fra »Næstved Tidende« en beretning om mødets forløb.

HERLUFMAGLE - Arrangørerne af Slægtsgårdsforeningens landsmøde fik ros fra mange sider, og trods det triste vejrlig fik det et smukt og værdigt forløb.

Rammerne for selve generalforsamlingen i Herlufmaglehallen havde værtskommunen Suså, personificeret i borgmester Verner Larsen, der selv gennem mange år har været medlem af foreningen, gjort så hyggelige og indbydende, som det var muligt, og Susås byvåben på et hvidt klæde var ophængt som kommunens hilsen til de ca. 250 deltagere, repræsenterende alle egne af landet.

Landsformanden, hjemmевærnskonsulent Jens P. Petersen, indledte med at meddele, at der var sendt en hilsen fra landsmødet til dronningen og med lykønskning til kronprins Frederik på hans 18 års fødselsdag.

Verner Larsen bød velkommen til Suså kommune og udtrykte glæde over, at mødet i år kunne holdes på landet, og der lød en velkomst fra formanden for lokal-afdelingen, Meta Larsen, Fakse.

Med Verner Larsen som dirigent afvikledes derefter generalforsamlingen, og den fik et så roligt forløb, at borgmesteren kunne konstatere, at det havde været mere fredsommeligt, end det mest stilfærdige byrådsmøde, han havde deltaget i.

Efter landsformandens beretning, fulgte en beretning om Slægtsgårdsarkivet. Formanden, gdr. Vagn Mathiasen, Lange-rød, glædede sig over, at arkivet nu efter mange års omflakken havde fået velegnede lokaler i Klostergården i Ringsted. Udgifterne ved arkivets indretning havde andraget 110.000 kr., men man havde haft den glæde at modtage tilskud fra SDS' Regionskontor i Ringsted og Kreditforeningen Danmark, hhv. 30.000 og 10.000 kr.

Beretningen suppleredes med nogle bemærkninger fra arkivar Else-Margrethe Ransy om det praktiske arbejdes forløb. Bladudvalgets formand, P. Møller Frifelt, Ølgod, og redaktør Hans Hviid, Kerteminde, berettede om medlemsbladet »Slægtsgården«, og Hans Hviid, der til september bliver 75 og dermed trækker sig tilbage, fik overrakt en erkendtlighed for sit arbejde.

Carl Martin Christensen, Skamby, oplyste om Jens og Anna Jensens fond, at den efter et årsresultat på 71.624 kr. nu havde en formue på 1.133.693 kr.

Foreningens regnskab, der blev fremlagt af kassereren, Inger Hansen, Holte, balancerede med 176.739 kr. og sluttede med et underskud på 35.220 kr. Status balancerede med 272.272 kr.

Redaktør Richard G. Nielsen, Odense, fandt, at foreningen

ville have fordel ved at lade sig momsregistrere. Det havde man ikke hidtil i bestyrelsen været særlig stemt for, men formanden lovede at tage spørgsmålet op til fornyet overvejelse.

To af bestyrelsens medlemmer, Niels Sehested, Gjern ved Silkeborg, og Jørgen Skoven, Asdal, Hirtshals, havde meddelt, at de ikke ønskede genvalg. I deres sted valgtes Torp Friis Møller fra Sønderjyllands-området, og Ingrid Houbak fra Nordjylland. Øvrige valg var genvalg. Det gjaldt bl.a. Meta Larsen, Fakse. Til ny suppleant valgtes Børge Nielsen, Brandelev.

Til næste års mødested 27. og 28. maj valgtes Samsø.

Mødet sluttede med, at Vagn Mathiasen gav en nærmere redegørelse for det nyindrettede arkiv, hvorefter selskabet kørte til Klostergården i Ringsted, hvor man fik arkivet forevist, og det vakte megen glæde og beundring blandt deltagerne.

Lørdagens program sluttede med en festmiddag i Herlufmaglehallen, hvor der blev holdt to officielle taler, efter at formanden havde læst dronningens svarhilsen på det tidligere afsendte telegram.

Borgmester Verner Larsen gav i korte træk en skildring af Suså kommune, hvorved de mange fremmede gæster fik et indtryk af egnen og dens befolkning, ligesom han hyldede Slægtsgårdsforeningen og understregede betydningen af, at så mange som muligt sluttede op om dens virke.

De samvirkende danske Landboforeningers formand, Hartvig Dehn, fremsatte en række betragtninger om landbrugets vilkår i dag og i fremtiden.

Aftenen sluttede med underholdning af Ulla Gerber Holm, der sang en række festlige operettesange til akkompagnement af Lone Hovmand. De gjorde begge stor lykke i forsamlingen, og sluttelig var der lejlighed til et par timers dans.

Søndagen var helliget en dejlig udflugt i det grønne midt- og sydsjællandske landskab, hvor deltagerne fordelt i tre busser og med Jens P. Jensen, redaktør Richard G. Nielsen og redaktør Henning Jessen som guider kørte rundt om Tjustrup-Bavelse Søerne. Der blev aflagt et kort besøg på slægtsgården Fruerlund, hvor deltagerne blev gæstfrit modtaget og vist om af fru Helga Pedersen.

Efter en frokost på »De hvide Svaner« sluttede årsmødet på Herlufsholm, hvor rektor Gert Olsen tog imod og fortalte om den gamle skole, ligesom man havde lejlighed til at kigge inden for i klosterkirken.

Umiddelbart derefter skiltes man med et på gensyn næste år i Tranebjerg.

R.

Formandens beretning

i uddrag ved Dansk Slægtsgårdsforenings årsmøde i Susåområdet (Herlumaglehallen 24. maj 1986).

80'ernes årti er et på godt og ondt. Voldsomme bevægelser gennemryster folkene, men jævnsides med det grove og nedbrydende går de strømninger og erfares der fremskridt via forskning og udførende gerning, der dog rejser et håb. Vi formår mere, men er også disponeret for uopmærksomhed overfor grundlæggende værdier og holdninger. Historien kan nok opvise tilsvarende forskydninger, men det er som om, vi nu er mindet langt mere for at tillade hvad som helst. Oplysningstiden har både givet større viden og et intellekt, der opfatter i en bredere vifte, men samtidig været tiden, der modnede uden at pligt- og ansvarsfølelsen voksede tilsvarende.

Vi kan sige i denne situation, at udtyndingen på landet og trængselen i byen har medvirket hertil, og at en bevidst politisk tilrettelægning for at stoppe denne udvikling er det mest påkrævede. En større tomhed på landet giver en ubalance til skade for hele folket. Og derfor skal der lyde fra slægtsgårdskredsen en stærk opfordring til alle de kommunale og statslige instanser om at finde den takt, der fører til et stigende befolkningstal i landområderne.

Vi kan skabe en meget bedre grobund for det positive, hvis vi i bredden bor og bygger, så vi er nærmere hinanden. »At komme hinanden ved« er et slagord, som der burde agtes mere på. Og de boende folk har her en opgave ved at gå foran, og fra danske slægtsgårde har vi over de mange årtier set denne opgave. Men også landboen har mødt smitten fra de tætpakkede miljøer og er i fare for at blive indadvendt. Dette må vi modvirke - og lad det være sagt fra dette landsmøde, at en vending til et bredere oplysningsarbejde burde ske ved Landbo- og Husmandsforeningernes og andres bud til interesserede kredse i erhvervet og udenfor dette derved, at man blandede kortene så foredraget, udflugten og den lokale orientering gik i hak meget bedre med det faglige.

Kommer vi på højskolen, på biblioteket, i oplysningsforbundet og kikker vi os nok om til fæller, venner og der hvor nytten og gerningen bedst ses? Og jeg kunne også nævne kirken og dens bud og vejledning om gode udveje?

Jeg har villet gøre disse bemærkninger for at minde om det der også hører med til at finde melodien i det konkrete virke og når fritiden kalder til bedre udfoldelser.

Det gælder i 80'erne, som i Sønderjyllands udlændighedskamp gennem 56 år, som i Provisorietiden med dens strid for folkets ret, som i 30'erne med de grumme vilkår og tab af værdier, som i 40'erne da national enighed var livet om at gøre, som i 50'erne da solidariteten udad værnede om folkets frihed o.s.v. I slægtsgården - og uden derved at dyrke det snævre formål - har vi vor opgave omkring den fælles forpligtelse. Vi skal fastholde slægtens arv.

I 1986 er vi 45 år fra Foreningens stiftelse og vi er på rimelig måde kommet fremad til nye landvindinger. Vi har blandet os i debatten i landet, udvidet vor aktivitet og vi er blevet flere, og lokalt har udspillet pletvis været fint, andre steder mangler vi endnu både tilslutning og oplysning om vor eksistens. Vort medlemstal er konstant stigende, og jeg bringer gamle og nye medlemmer en stor tak for trofasthed og medleven. Sluttallet er 2285 - en stigning på 47. Øerne har først og fremmest bragt tallet i vejret og der er nu næsten balance i tilslutningen fra Jylland og Øerne, 44 nye kom til fra Øerne netto, og 3 fra Jylland. Vi har averteret for mange penge og 118 kom til, afgang var 71 eller kun 3,3%. Det viser en stor stabilitet. Lolland-Falster har den forholdsvist største tilgang. Vi mangler medlemmer nor-

denfjords og det gælder også Hanherred, Thy og Mors, en annoncering her er påkrævet.

Årets aktivitet i slægtsgårdsarkivet er bemærkelsesværdigt og flytningen til Ringsted bringer en placering med sig, som er hensigtsmæssig, og her kan vi sikre arbejdet på samme sted over lange tider. Jeg vil gerne prise vor arkivar fru Ransy for en fantastisk kyndig indsats bistået med iver og kolossal interesse af fru Hald og Bo Johansen.

Og jeg vil gerne stærkt fremhæve Vagn Mathiasen og fru Tove for et helt enestående bidrag til arkivets placering via handlinger og råd og dåd ved flytning og opstilling - det kan der ikke takkes nok for. Og i beretningen skal der som en selvfølge lyde en varm tak til Sparekassen SDS og Kreditforeningen Danmark for et bidrag, som afgørende hjælper vedr. økonomien. Vi er dybt taknemlig og to ledende personer, direktør Kruhøffer og kontorchef Uffe Larsen nævner jeg her. De forstod sagens vigtighed.

Vort blad »Slægtsgården« har også i det forløbne år indeholdt de historiske og aktuelle artikler, der giver udsyn over feltet og viden om de lokale og landsdelsbetydende historier op til i dag. Redaktør Hans Hvid har i samarbejde i udvalgte og forslag vist sit personlige format og vi takker ham for tiden indtil nu.

Vor økonomi er god og ikke mindst styringen af den og enhver disposition i kasserer- og sekretærvirksomhed ligger trygt hos Inger Hansen, som samvittighedsfuldt tager stilling.

Vi hylder Inger for årets indsats med mange arbejdstimer. Vor rejsevirksomhed blev sidste år præget af stor succes. Sydlesvig-turen var en stor oplevelse og mange sagde, at de havde været på deres bedste tur. Konsulent Henning Jensen ledede på personlig måde turen, så den huskes. Og besøgene derne mindes med glæde. - Og Strassbourg-Bruxelles turen var oplysende og præget af historiske iagttagelser. Vi mødte politikere og embedsmænd i Parlamentet og Kommissionen og beundrede deres myndighed. Og den klare moselvin smagte godt. Ialt 90 deltog i turene og vendte glade hjem.

Vi er med i forberedelserne til Stavnsbåndsjubilæet, idet Vagn Mathiasen deltager som vor repræsentant i det store udvalgsarbejde, som vil medføre, at fejringen kommer til at dække hele landet. Det er et spændende arbejde og Vagn Mathiasen modtager henvendelse om tilrettelægningen. - Og så udgav vi i årets løb vort skrift »Set og Hørt« - erindringsbilleder med værdifulde bidrag. Vi har solgt ca. 600 bøger og det er for lidt. Jeg beder alle slægtsgårdsmedlemmer lade den være gavebog i det kommende år.

En straffeekspedition

Dernæst nogle ord om landbrugets aktuelle problemer. Vi kan gå fremtiden i møde med fortrøstning, når udgangspunktet er den fælles europæiske tilrettelægning. Der er grund til at nære tillid til afgørelserne i Bruxelles, omend begrænsninger og prisnedgange kan bremse, så den enkelte bedrift når et mindre produktionsmål. Men prisgarantien og det sikrede tilskud gør at den nationale økonomi får hjælp, så en egentlig krise undgås. Ingen må overse, at mere usikre vilkår i et frit marked ville undergrave mangen en produktion, og mangt et bedriftsvirke ville gå til grunde. Internationalt er et sikkerhedsnet spændt ud også for dansk landbrug. Og det betyder, at alle bestræbelser må koncentrerer om den indre erhvervsmæssige pleje. EF har skabt gode vilkår og de må ikke modvirkes af national uforstand. Men her står vi ved en skillevej og partipolitiske udspil truer med at tage mødet især fra mange yngre landmænd. Der skal derfor herfra komme en opfordring til partierne, om nu at besinde sig, om ikke at udfordre så den valgte livsgering får et grundskud. Vi må i Dansk Slægtsgårdsforening alvorligt påpege, at nye byrder ikke er dagens nødvendighed. Vi ønsker at sige følgende:

1) Den nye grundskyldslovgivning er en straffeekspedition mod ethvert ejerforhold og urimelig i sit sigte, fordi den ikke

har indtægtsforhold som udgangspunkt. Det er en erhvervs-skat, der tynger og betegner den største skattemæssige uretfærdighed, som findes. Frihed for kommunerne burde være en selvfølge, men en udvikling væk fra denne skat standses formentlig nu. Vi opfordrer Folketinget til ikke at gribe ind her, og der bør i fremtiden søges en afvikling gennemført, så kun fritidshuse kan pålignes en grundskyld. Vi bør i Danmark følge andre landes eksempel her, og også gennemgå formueskatte-reglerne henimod en begrænsning i udskrivelsen.

2) At en afgift på den vigtige gødningstilførsel er en fjendtlig handling og uden begrundelse overhovedet. Landbruget kan ikke leve uden en produktion, som på langt sigt må have øget sine muligheder. Og hvem forurener iøvrigt vore vande, vore skove, vort drikkevand og vore omgivelser? Jeg tør godt påstå, at fabrikkernes forurening langt overstiger, hvad tilførsel til jorden afstedkommer. Udefra, fra vore naboer i syd og herhjemme fra kloaker og udløb i havet sker den store forurening. Hvem tør alvorlig påstå, at drikkevandet påvirkes farligt af nitrat fra jorden? Der er ingen grund til at tro, at vi kan borteliminere end-sige formindskede nitratindholdet på grund af en prispolitik, der ikke giver sikkerhed for at forbruget falder. Det der kan hjælpe kan være en forskning, der giver bedre vejledning i brugen af vore jorde ud fra deres beskaffenhed. Men fri os for en skadelig og dum lovgivning, der ikke kan redeligt begrundes.

3) En friere og altså mindre restriktiv landbrugslovgivning er fremtidens vej. Landsbysamfundet skal reddes ved det mellemstore landbrugs dominans. Vi skal producere animalsk for at få en rimelig andel i det europæiske levnedsmiddelforbrug. Vi skal ikke satse på en ensidig udvikling henimod industrisamfundet med færre og færre landbrug, og med mindre og mindre produktion og med ringe beskæftigelse på få landbrug. Strukturen har udviklet sig stærkt nok i uheldig retning og den nye enhed mellem landbo- og husmandsforeningerne betegner en udvikling, der kan få landbrugshistorisk værdi ved, at en friere adgang til mindre brug, et loft over sammenlægninger som er passende og et respekteret bedriftsniveau, der ved dispensationer også anerkender at større landbrug kan udvide arealer, bliver virkelighed. Vi må tro at et landbrugsgrundlag nu er skabt, der anerkender og fastholder niveauet, så alsidighed ses, og hundreårs landboudvikling ikke går til grunde, men tilpasses den lyst og interesse for landbohjemmet, som også ses i byen og som kan medføre et træk imod landet, ikke mindst for at tjene op-

dragelsen af nye generationer. Og dertil kommer bondekulturens indhold med folkelige kræfter i sig og med lysten til at pålede dyr og planter og med sansen for landskabelige rammer.

Et problem vil jeg gerne pege på, som udgør en fare, hvis vi ikke tænker os om i forbindelse med både lands- og lokalplanlægningen, og det er ødegårdsproblemet og den manglende pasning af gamle huse og udstykkede grunde. Jeg tror, der bør gives lov til indgreb af kommunale myndigheder, hvor der misligholdes, og det er ganske mange steder. Generne overfor naboer både i bysamfund og på landet bør kunne imødegås ved påbud og frister og evt. ekspropriation. Tænk f.eks. også på, at ved talrige kirker hersker uhumskheder, som er en hån mod værdier, der rækker ud over dagen og vejen. Vi skal pleje landskabet godt og ikke skæmme, hvor alting opfordrer til det modsatte.

En ting er vigtig i fremtidens samfund og for balancen imellem by og land - og det er at vi holder os langt væk fra klasse-tankegangen og fra nymodens spillen-hazard med produktions- og arbejdslivet derved at politiske handlinger og hasarderede meninger skal prøves ved kampmetoder. Argumentet er alle tings værdifaste grund og forhandlingen er folkestyrets adelsmærke. Lad det være fastslået, at vi er nogen stykker, der endnu kan tænke og handle i efterprøvede baner. Og vi opfordrer alle danske på ledende poster til at fæstne sig ved disse.

De mange angreb vendt mod landbruget er en dansk udgave af den racisme, der vedholdende og hadefuldt er en kræftskade, der kun kan ødelægge. Vi bør i og udenfor landbruget bevæge os i de retninger, der kan opbygge ved forståelsens hjælp. Alt andet er usselt og vi opfordrer de yderligtgående med Ritt Bjerregaard i spidsen til nu at stoppe hetzen og søge til det mødested, hvor sunde resultater kan se dagens lys.

Går det mod gyldenår eller stilstand? Eller mod tider, hvor vi kives jævnlige og med jævn forstand. Sikkert er det, at vi som enkeltmennesker og i gruppesammenhæng må løfte blikket og åbne os for dagens virkelighed og tendens og efter overbevisning præge, hvor vore skridt fører os hen.

Vi bør landet over være en fortrup med gode budskaber som kendetegn.

Beretning aflagt af landsformanden
Konsulent Jens P. Petersen, Ringsted.

Mindeord

Dansk Slægtsgaardsforenings æresmedlem, statsaut. revisor Kresten Foged døde d. 29. maj efter kort tids sygdom i den høje alder af 87 år. Budskabet bliver modtaget ud over landet med vemod og tilbage er nu alene mindet om et engageret slægtsmenneske og en gentleman i sind og adfærd. Kommet af jysk landmandsslægt, med bopæl i hovedstaden og stadig som ejer af en plet af sjællandsk jord var forbindelserne bagud og i samtiden i orden. Foged var bonde i hold-

ning og væremåde og forpligtet som sådan. Som en selvfølge tjente han Slægtsgaardsforeningen med forståelsen indbygget for det oprindelige, det historiske og det fremadrettede. Det var ham kært at varetage de økonomiske anliggender, og han glædede sig som årsmødets dirigent over de mange år. Og slægtsgaardsfolk glædede han ved sin friske og herlige fremtræden.

Han efterlader dyb respekt for sin færd.

Vi mindes Kresten Foged som en mand af karat.

Jens P. Petersen.

Barske kår - Bedre år?

Vi bringer nogle væsentlige afsnit af den tidligere landsformand for de Samvirkende Danske Landboforeninger, gdr. Hartvig Dehns store og vægtige tale ved festmiddagen.

Om landbrugets strukturudvikling, sagde Hartvig Dehn:

- Udviklingen begyndte med landboreformerne for snart 200 år siden.

Senere i midten af 1800 tallet blev produktionen i landbruget lagt om. Man gik fra eksport af korn over til mere husdyrbrug med eksport af smør og flæsk.

Husdyrprodukterne krævede forarbejdning, det foregik først på gårdene, men så kom andelsbevægelsen.

Og snart fik hvert sogn sit andelsmejeri, og næsten hver købstad sit andelsslagteri.

Det startede i Hjedding i 1882, og allerede i 1888 byggedes 244 andelsmejerier.

Vi nåede op på ca. 1400 A/M, og nogen og treds A/slagterier. En helt fantastisk udvikling, gennemført af danske bønder!!! - Men meget er ændret siden da.

I dag har vi fem-seks og halvtreds andelsmejerier, og en halv snes andelsslagterier.

Også denne udvikling er gennemført af danske bønder!!!

Også i vor tid har landbruget gennemgået en fantastisk udvikling.

Hvis vi der er her, - et øjeblik lukker øjnene, - ja ikke for at sove, - - men tænker på vor bedsteforældres måde, at gøre arbejdet på.

Jeg husker min morfars aflægger, og maskinomgangen, hvor det de første gange var en stor oplevelse, at få lov til at køre hestene, når der skulle tærskes eller skæres hakkelse. Men det blev hurtigt trivielt at gå der efter hestene rundt og rundt.

Når landbruget har kunnet klare hele denne udvikling, og det har vi jo. - - Godt nok med kriser en gang imellem, - - ja så skyldes det, stærke slægter med personer, der har været med til at træffe afgørelser, som stærkt har præget og ændret landbrugets vilkår.

Det har været afgørelser som næsten har kunnet slå ens hele tilværelse omkuld. - Men takket være gården, - og i mange tilfælde slægtsgården med alt hvad det indebærer og her i høj grad konen, er det lykkedes at være med i og komme igennem hele denne udvikling.

Men skal vi så stoppe her? Nej, udviklingen løber videre, - måske endda stærkere end før!!

Se bilag: Landbruget i 1995.

Landbruget i 1995 ifølge prognosen:

I dag 90.000 landbrug. - I 1995 ca. 70.000 brug.

Fritidslandbrug ca. 15.000 med 5-15 ha.

Deltidslandbrug ca. 21.000 med 15-30 ha.

Heltidslandbrug ca. 30-40.000 med over 30 ha.

	I dag	I 1995
Bedrifter med kvæg	32.000	14.000
Bedrifter med søer	32.000	14.000
Bedrifter med slagtekyl.	230	160
Bedrifter med ægl. høns	1.360	299
Bedrifter med slagtesvin	11.000	Nogle tusinde

Et er prognoser . . . men måske går det endnu hurtigere.

1. Her spiller den økonomiske politik ind. (Rente, lønomk. m.v.).

2. EF spiller ind. Kvoter, restitutioner, overskudslagre.

20 mill. tons på interv. lager.

Korn, - lavere vand%, større kvalitetskrav, 3% medansvar intervention, først på et senere tidspunkt.

Godt 20 mill. tons korn eksporteres ud af EF, og det koster omkring 8 mia. kr.

Bedre miljø = nul bly i benzin. 5% ethanol i benzin = 16 mill. tons korn, og der kan så spares lageromk. og restitution.

2 gange DKs høst.

3. Kommende landbrugslov spiller ind.

Husk, der var i 1985 ca. 55.000 bedrifter (under 20 ha), hvor ejeren var 56 år. I 1995 er 20-25.000 af disse solgt eller ejeren driver den ikke mere. (18.000 brug, ejer over 65 år).

4. Miljøforanstaltningerne spiller ind. Ovennævnte landbrug vil ikke investere i nye møddinge og gylle anlæg. (Miljø vil koste 2 mia. kr.).

5. Landbrugets og konsulenternes indsats spiller ind. Jeg forudser de første 5 år ret så barske for landbruget. Men i 1995 vil EF være kommet over de værste vanskeligheder.

Derefter:

Kornoverskuddet i dag er i nogen grad løst.

1. Industriel produktion, Ethanol, Plastik osv.

2. Store kornarealer ombyttet med proteinafgrøder. Sojabønner (i det sydlige) lupiner, hestebønner, ærter. Priserne vil igen begynde at stige. Nye købedygtige områder.

EFs landbrug vil gennemgå en meget stor strukturudvikling. Vi har været igennem denne. Derfor vil vi være lidt foran.

I 1995 vil i landbruget være sket en række ting.

Vi vil have bedre overvågnings- og kontrolsystemer både maskiner og i stalde.

Computer.

Med EDB, som bruges overalt, kan landmanden månedligt checke sine produktionsgrene, (mark, stald, likviditet f.eks. meget oftere. - Som industrien har det i dag.

Mælken separeres hjemme på gårdene, og hentes 1-2 g. ugen. Aksene klippes i høst af i marken, og køres hjem.

1985-mejetærsker kan holde til 1995.

Halmen, hvoraf en del nedmuldes, direkte, fordi vi mange steder i landet med fordel kan have mere humus. Hvis ikke disse jorder er taget ud af produktion. Meget halm bruges på el- og fjernvarmeverker. Og en del bruges industrielt til plader og meget andet.

Der er i 1995 kommet meget nyt på planteområdet. Indkrydsning af nye gener. Fotosyntese, - vækstregulering, - nitrathæmmere, - nedgravede følere på de enkelte marker kan til enhver tid vise, hvordan det ligger med tilgængeligt nitrat for planterne, hjemme på skærmien. Dette, - bare nogle eks. - på hvad der sker.

Det stiller nogle spørgsmål.

1. Hvordan vil landmanden få råd til alt dette???

2. Får landmanden og hans familie tid til at »leve«, hvis det går så stærkt???

Til 1. spgsm.

Der bliver 3 grupper af landbrug.

Fritids-, deltids- og heltidsbrug.

For den sidste gruppe bliver det ikke let. (Har det aldrig). For at være tilfreds, er der 2 mål der skal satses på.

1. Et økonomisk mål

max. indtjening. (Ikke max. udbytte).
disponere godt. Her er penge at hente.
have et rimeligt privatforbrug.

2. og et ikke økonomisk mål

mindre arbejde - bedre driftsleder.
specielle interesser. alt, afgrøder.
Tid til at være sammen med andre.

Her spiller i høj grad landbrugets rådgivning og service ind. Med budgetter og budgetkontrol. - Landmanden skal stoppes før han kommer i uføre. - Rådgiverne skal ikke stoppe ham, men give ham facts, så han selv tager skeen i den anden hånd, hvis han er kørt af sporet. (Også så han gerne bliver Venstremand).

Til spgsm. 2.

Den nye landbrugslov, som antagelig bliver vedtaget i næste uge, vil være med til at sikre opretholdelse af beboere på en række ejendomme, - fritidsbrug, - deltidsbrug, når mange af de nuværende beboere, af aldersmæssige, miljømæssige eller andre grunde holder op.

Det vil være beboere, der kommer og som er i den aktive alder, hvor de tjener penge i et andet erhverv, har skolepligtige børn (eller får det) som vil være med til at opretholde vores skole, vil bruge vores håndværkere og butikker, betale noget skat til vores kommune, og som kan deltage i »vores« foreninger og klubber, hvis vi lokker dem med i husholdningsforeningen, gymnastikforeningen, aftenskolen, og hvor vi ellers mødes. Det vil på længere sigt være med til at skabe mere forståelse for vores problemer ude i landbruget. Men det kræver et stykke arbejde af os, men også efter min mening et stykke arbejde, som vil være med til at give vores »liv« mere indhold. Vi har godt af også at få set nærmere på disse vilkår.

Med den udvikling og de store udfordringer, der ligger foran landbruget og som jeg har forsøgt at pege på, ligger der fortsat en meget stor opgave for slægtsgårdsforeningen i at medvirke til, at man husker vi har et fast holdepunkt i tilværelsen - i sin slægt og i sin slægtsgård. Der må være noget som binder fortid og fremtid sammen.

Hartvig Dehn

Vagn Mathiasens beretning om Slægtsgårdsarkivet

For Slægtsgårdsarkivet er det en stor dag. Vi skal i dag indvie det nye slægtsgårdsarkiv i Ringsted landbrugsmuseum, Klostergården, Ole Hansensvej 3.

Efter en omflakken gennem 45 år har arkivet endelig fået blivende sted i Klostergården i egne lokaler.

I min beretning sidste år udtrykte jeg optimisme med hensyn til arkivets fremtid i Klostergården og om et godt samarbejde med museumsforeningen og med museets personale. Denne optimisme er i det forløbne år ikke blevet mindre, selvom det som formand for arkivudvalget har været godt at være i besiddelse af en vis mængde tålmodighed og stædighed, og jeg var vist den eneste i hovedbestyrelsen, der en overgang troede på, at arkivet nåede at komme på plads inden årsmødet.

Resultatet er blevet nogle gode og værdige lokaler på tilsammen 60 m². Det ene lokale er kontor og bibliotek og det andet arkivrum.

Der er udført godt og solidt håndværkerarbejde, og der er højisolering og elvarme, der kan styres automatisk.

Malerarbejdet samt møblering og indflytning er udført ved frivilligt arbejde, og jeg vil gerne takke Else Ransy, Åse Hald og Bo Johansen samt andre, der har deltaget for en god og dygtig indsats. Det har været hyggeligt at samarbejde med jer.

Den samlede udgift til lokalerne er på 110.000 kr. inklusive moms, som vi ikke kan fratække.

Vi har søgt forskellige institutioner og fonde om et tilskud til arkivet, og der er heldigvis nogen, der har forstået værdien af det kulturelle arbejde, der udføres af Slægtsgårdsarkivet. Vi har foreløbig fået en gave fra Sparekassen S.D.S.s regionskontor i Ringsted på 30.000 kr. og en gave på 10.000 kr. fra Kreditforeningen Danmark.

Disse gaver blev overrakt ved en lille højtidelig sammenkomst i arkivet tirsdag 6. maj, hvor vi udtrykte vor taknemmelighed til de to institutioner for gaverne og samtidig takkede Kreditforeningen Danmark for de 13 år arkivet fandtes i H. C. Andersens Boulevard 4.

Vi er nu nået til den dag, hvor årsmødedeltagerne skal indvie det nye slægtsgårdsarkiv og jeg håber at resultatet findes tilfredsstillende, og at foreningens medlemmer og andre interesserede vil være flittige gæster i fremtiden, så arkivet virkelig kan få den betydning for foreningen, som det bør have.

Jeg vil slutte med en tak til bestyrelsen for, at de gik med på ideen med at flytte arkivet til Ringsted og takke for at de viste mig den tillid, der var nødvendig for at opgaven kunne lykkes.

VM

Beretning om Slægtsgårdsbladet 1985-86

Året er gået uden de store besværligheder, såvel postvæsen som trykkeri har stort set overholdt tidsfristerne. Der har været en jævn tilgang af artikler og stof til bladet, men på et punkt har medlemmerne ikke vist os velvilje, det gælder de gamle billeder, mange har givet udtryk for, at de synes godt om dette indslag i bladet med gamle billeder, men skal det fortsætte, må medlemmerne se efter i deres gemmer, for at finde disse sjove billeder, og låne os dem til bladet.

I det hele taget er det mit indtryk, at vi godt kunne bruge betydelig mere billedstof i bladet udover de gamle billeder, så jeg vil bede medlemmerne om at have det i tankerne, når de har et godt billede af deres gård eller fra lokale slægtsgårdssammenkomster, et sådant billede med tilhørende oplysninger er kærkomment.

I årets løb bragte vi også en artikel, der havde nogle betragtninger om landbrugets fremtid, den indbragte bladet nogle skarpe protester mod artiklens indhold, og et indlæg mod artiklen, som vi måtte afstå fra at bringe, da bladet ikke er egnet til en læserbrevsfejde, derimod bringer vi gerne en artikel om emnet belyst fra en anden synsvinkel.

Jeg finder det også rigtigt her at understrege, at artikler, der bringes med forfatterens navn og adresse ikke nødvendigvis er udtryk for redaktørens eller bladudvalgets mening. Vi øver ingen form for censur, men forsøger blot at holde en linie i bladets indhold, vi finder rimelig for en organisation som Slægtsgårdsforeningen.

Som bekendt omtaler man aldrig en dames alder, men når det gælder en mand, oven i købet en mand, der bærer sin alder så godt som redaktør Hans Hviid, så kan jeg ikke se noget galt i at afsløre, at han runder 75 år den 9. september, og mange slægtsgårdsfolk vil sikkert denne dag sende tanker og hilsener til en altid imødekommende og hjælpsom redaktør.

Når Hans Hviid nu får en afløser som redaktør ved Slægtsgårdsbladet, er det absolut ikke mit indtryk, at det betyder hans afsked med foreningen, tværtimod tror jeg, at når han slipper for det mere rutineprægede arbejde ved bladet, vil han få mere tid til at skrive artikler til os, ud fra sin omfattende historiske viden og interesse. Derfor er dette ikke en afsked, men en passende lejlighed til at sige dig tak for 12 års trofast virke som redaktør ved Slægtsgårdsbladet.

Peder Møller Frifeldt

Beretning om Jens og Anna Jensens Fond 1/3 85 - 28/2 86

Året har adskilt sig væsentligt fra tidligere år, idet der i år ikke har været ydet nye lån fra fonden.

Det skyldes ganske enkelt, at der ikke har været ansøgere der har opfyldt betingelserne for at opnå lån.

Jeg kan dog oplyse, at der netop nu er indgået en ansøgning, der sandsynligvis vil kunne efterkommes.

Der er i årets løb blevet indfriet tre af vore pantebrev, og her ser vi nok også årsagen til at der ikke er mange ansøgere, nemlig den at det faldende renteniveau har betydet, at der nu kan lånes penge på særdeles favorable vilkår på det almindelige lånemarked. Det er jo på alle måder en glædelig udvikling, som vi alle må håbe vil fortsætte, men det betyder måske, at vi skal overveje en anden udlånspolitik, ved måske at udlåne lidt større portioner end tidligere.

Det er en situation som bestyrelsen vil overveje snarest.

Regnskab

Renteindtægter	79863,69	
ord. afdrag	46695,74	
Ekstra or. afdrag	126453,95	
Driftsomkostninger		8239,29
Årets resultat		71624,40

Status

Egenkapital primo	1062069,51	
Årets resultat	71624,40	
Egenkapital ultimo	1133693,91	
Pantebrevsbeholdning		726177,62
Indestående på bog, disp. til udlån		376260,75
Et stk. pantebrev, uerholdeligt		31255,54

Carl Martin Christensen

Redaktørens afskedstale

Under årsmødets generalforsamling meddeltes det, at redaktøren af bladet trak sig tilbage pr. 1. august. I den forbindelse holdt han synligt bevæget nedenstående tale, som vi gengiver på opfordring:

Det er vist efterhånden sivet ud, at jeg pr. 1. august trækker mig tilbage efter 12 dejlige år i denne forening, der skulle blive mit hjertebarn. Om mit virke kan jeg ikke selv dømme, det må andre gøre, men min gamle kloge fader sagde engang til mig: »Hvis du påtager dig en opgave - bliver sat på en post, så forlad den i rette tid, så vil du måske blive rost og respekteret - men trækker du det ud, vil du sandsynligvis opleve, at der bliver givet udtryk for lettelse over at komme af med en besværlig person«. Da jeg i fjor fik en advarsel om alderens krav og efter flere samtaler med bladudvalget traf jeg det valg, som gør ondt, men forhåbentlig er det rette. - Hvis jeg lever tre måneder til vil jeg runde de 75, så må man erkende, at tiden er inde til at gear ned.

Uden at vide hvad jeg gik ind til - kendte ikke foreningen og dens medlemmer, men lærte en befolkning at kende, som aftvang mig den største respekt, dybt forankret som den er i en stor og rig kulturarv. Denne bondekultur ville jeg gerne være med til at formidle og stræbte mig for at skabe et lille kulturorgan. Jeg har begået mange fejl, men vil dog ikke tage ansvaret for dem alle - forhold udefra har drillet og skabt ærgelser.

Mange steder er jeg tak skyldig, men uden forklejlning af andre gode støtter, er der to mænd, jeg vil nævne her. Det er vor tidligere formand Chr. R. Christensen og Bent Bjergskov, min bladudvalgsformand i en årrække. Begge var de hjælpsomme og yderst loyale overfor mig, de vil leve længe i min erindring. Efterfølgerne har levet pænt op til gerningen at styrke og styre mig i arbejdet med at skabe et blad.

Jeg skylder dem alle en stor tak, men den største tak, skal dog lyde til en trofast læserskare, som har givet mangt et skulderklap. Og så skal den sidste tak lyde til alle de, der med skrift og billeder har bidraget til at give bladet indhold. Til min efterfølger vil jeg sige: Hold fast ved disse trofaste medarbejdere, og bladet kan kun blive bedre med nye og gode ideer, men svigt ikke kulturarven.

Seniliteten begynder ved de tyve, nu nærmer jeg mig de 75 (hvis jeg lever), det har jeg taget konsekvensen af og håber kun, jeg kan gå med lidt af æren i behold, men jeg lyder det gamle ord: Ingen er uundværlig.

Tak til alle for en lykkelig tid.

Hans Hviid

- og så blev der holdt taler

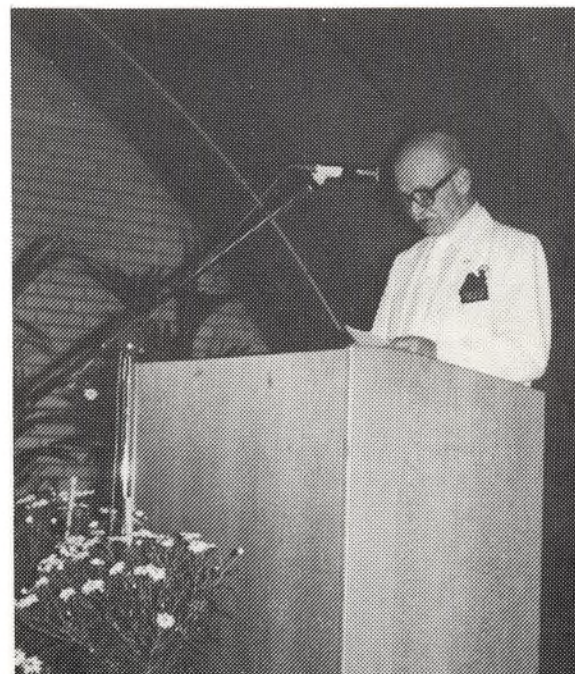
Borgmester Verner Larsen bød velkommen

Sjælland Syd's formand Meta Larsen jublede over det store fremmøde.

Else-Margrethe Ransy fortalte om sit nye arkiv.

Og »Slægtsgaardens« redaktør sagde farvel.

Gården - Genner i Østerløgum

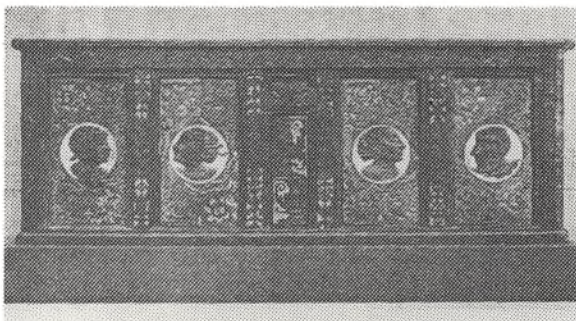
Gården 42 a i Genner i Østerløgum sogn var på 2 otting fæstjerd, den nedbrændte i krigen 1627-29 og blev i de følgende år genopbygget af ejerne, Jep Jessen og Marrin Jeppes.

Da den blev bygget må det have været en moderne gård, idet den bestod af fire ikke sammenbyggede længer, de var alle opført af egetræ (bulhuse). Stuehuset var af egebind med mursten og indhuset var 14 fag stort, i jordebogen i 1704 var der 28 fag ladebygning, foruden 6 fag hus, hvor der boede to lejehusmænd.

Det giver i alt fald en lille forestilling om, hvor meget træ, der er brugt til sådan en gårds bygning, men det må også have været en anselig gård, idet den med en vurderingssum på 175 rigsdaler var den højest vurderede i sognet.

I 1880 blev gården nedbrudt efter at være opmålt og tegnet af professor Mejlborg og omtalt i hans værk - Slesvigske bøndergaarde. Ved nedbrydningen blev dog de to af pisselens tre fag reddet og overført til kunst og gewerbemuseet i Flensborg og genopstillet. De oprindelige ejeres navne er udskåret i dørpanelet.

Torp Friis Møller

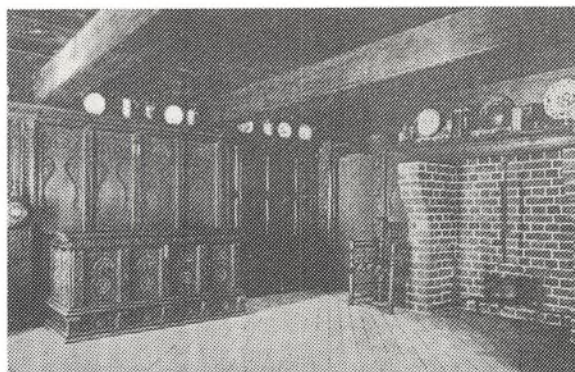

Den gamle kiste

Sønderjyderne havde fra gammel tid en ret stor kontakt med omverdenen og desforuden en god sans for gode og værdifulde brugsting i hjemmene. Skønt meget i uforstand er pjattet væk op gennem generationerne og en del er gået tabt ved brand, er der dog stadig en del tilbage.

For omkring små 100 år siden kom en omrejsende handelsmand ind på en gård i Østerløgum, han blev interesseret i en gammel hakkelsekiste og købte den for 2-3 mark. I dag er den restaureret og står på et tysk museum, hvor meget den er værd, ved vel ingen, men den er i hvert fald brandforsikret til et femcifret beløb i mark.

Torp Friis Møller

Pissel i gården 42a

Tale af Jens P. Petersen ved landsmødemiddagen

Jeg har lyst til at sige to ord om landet vi besøger.

Vi befinder os i et område, hvor oplysningstidens mange bevægelser satte i gang. Vi strejfer i morgen »det hellige land«, hvor folk blev grebne af vækkelsen og for 120-130 år siden satte kristendom og hverdagsgerning i nøje forbindelse på en ny måde med Rs. Sørensen, Venslev i spidsen. Vi er på historisk grund, når vi nærmer os Sorø med den gamle tids stormænd som grundlæggere af gårde, slotte, kirker, akademi, og til modsat side et Herlufsholm med beboere, der forstod, hvorfor man bærer gyldne kæder og lod det blive virkelighed, at »til gavn vi alle må være«. Og nordover den demokratiske højborg omkring Ringsted, som over årtier blev folkestyrets levende bevis for at det både kan være bevarende og udviklende. Her satte stemmeprocent og politisk aktivitet rekord.

Og østpå giver Chr. Winther landskabet sin fortjente pris med beskrivelsen, som alle husker: »Hvor Fensmark hæver sit kirketelt, med den røde top mod sky og smiler over til Gisselfeld og Vester Egede by og ned til mosen, hvor tørvene gror, til Broksø bag skovens hang« o.s.v.

Det historiske er nærværende her omkring Susåen, som allerede i 1600-tallet blev betegnet som vandet med den klare grund.

Og det har omsat sig i nutidig afklaring og god vilje i mange retninger. Her gør bevægelserne ikke store indhug - gjorde det ikke i 30'erne eller fra 40 til 45 eller i 70'erne. - Her værnes der om goderne, om det der kan gavne. Angriberne af det, der er nået, har ikke gode kår. Borgmesteren kan glæde sig over en levende befolkning med holdning, ansvarlighed, troværdighed og et folkeligt fællesskab, som engang hernede blev betegnet ved det positive udsagn: Jorden er et dejligt sted og livet er herligt at leve. Det kan siges af andre end Susåfolket, men det falder let at gøre det her, hvor frisind og forståelse er indbygget. Der er klar grund at se, både når det er stille og når det stormer. Vi hylder landet her med adresse til alle beboere og i aften til borgmester Verner Larsen ved at synge Tyvelsesangen.

Med hin Tobia fand De stedse sig fornøye,
 Og at De hidintil har vandret kristelig,
 Derom fand alle her med mig sit Vidne søye,
 Det trede man ser i Dag at viise sig.
 Der rester altsaa eet, det fand De ogsaa vente,
 Fruend som alt formaaer, naar De vil blive ved,
 Som De har hidintil; jo Capitalens Rente,
 Fand billig agtes da for størst Lyfsalighed.
 Og da enhver i sær, som ere her tilfede,
 Paa denne Glædes-Dag, vel glædes hjerstelig
 At de vort Brude-Par fand stue her med Glæde,
 Saa tvivlet jeg ey paa, De ønsket jo med mig.

At Guds riige Naade-Rilde Gud velsigne hvad De ey,
 Altid overflødig maae Herrens And regiere Dem,
 Wiise sig, som jeg nu vilde, Lad Dem vandre Deres Veje,
 At det Demnem maatte gaar, At De fand saae hifset Hiem.

el er det sandt og viist, at vi i vore Eider,
 Fand sloer Forandring see paa Videns-
 skabers Floer,
 Da alle Riger nu som med huerandree
 strider,

At og Begaleel i deres Grændset boer.

Men mistet at Wiisdom nu ret synes at floere,
 Og som i Drive-Huus til Blomster ret er bragt,
 Saa maae vi Yngre dog, de velbre billig ære,
 Thi pynte vi end op, De har dog Grundten lagt.

Ad villige Beviis jeg kunde vel frembringe,
 Om det nødvendigt var, men jeg allene vil
 Fremføre eet i sær, som er vel saare ringe,
 Men fand dog viise det, som jeg her sigter ill.

**De yngre Eiders Verbødighed
 Imod de ældre Eiders grundige Erfarenhed.**

Betræget
 i saae poche Tanke,
 da

Brudgommen
 Delagted og Velfornemme
 Er.

Sans Petersen Sunge,

Arve-Besidder paa Grarup-Frie-gaard,

Bruden

Delagted og Dydligere Jomfrue,

**Maria Catharina
 Rissen,**

Mr. Jürgen Rissen

paa Olufstee Frie-gaard

ældste Jomfrue Daatter

i mange fornemme Venners Nærverelse celebrerede

Deres Bryllups-Dag

paa Olufstee den 9de October, 1761.

En oprigtig Ven.

H A D E R S E E W,

trykt hos Hinrich Ludander, Koogl. privilegierter Bogtrykker.

Vi paaftaae stedse, at en nogen fand fortiene
 Orators Caraceter, med mindre at hand fand
 Med saae og yndig Ved sin Tanke saa bestemme,
 Et ande dend forftaae i lige Grad som hand.

Om vi da stulle nu ret kort og syndig viise,
 Hvad alle Mennesket just burde ønske sig,
 Maae man da ikke vel med Billighed dog prise
 Hiin gamle Wiises Ord, der ere fortelig:

At man til Verden med Tobia kunde komme
 I Verden leve maae, foru hiin Nathanael,
 At blive giftet vel, og naar vor Tid var omme,
 Vi da maae dee i Gud, og leve ebig vel.

Delagted Brude-Par! jeg bier noget længe,
 For jeg mit Verinde med Demmen bringer frem,
 Men see! jeg stoeler paa, at om det stulle trange;
 Saa giettede vel hoer, hvad jeg nu meen om Dem.

Jeg har dend Glæde nu at see Dem her tilfede
 For at foreene sig, og blive til et Par,
 Nu vilde jeg og vel forunde mig dend Glæde,
 At komme frem med det, som Demnem Glæde var.

Men see! hvad fand jeg vel paa denne Dag frembringe
 Som kunde være Tegn fra en oprigtig Ven;
 Delagted Brude-Par! jeg hertil, dette ringe
 Dog velmeent Brude-Vers, vil bruge samme Pen,

Som hiin Orator, da hand ville ret bestrive
 Ubi en kort Begreb en Mandis Lyfsalighed,
 Og herudi jeg snart fand erpederet blive,
 Thi af de fiice Ting, De alt af fremde ved.

Velkommen til nye medlemmer:

Fr
Elna Sølund
Fremmelev 40
5450 Otterup

Gårdejere
Inge og Holger Nielsen
Blåbæk Mølle
Blåbækvej 5
4960 Fakse

Gårdejere
Agnes og Tage Andersen
»Andersminde«
Lettenvej 10
4782 Askeby

Gårdejer
Jes Lassen
Tastegård
Bygbjergvej 19
Felsted
6200 Åbenrå

Gårdejere
Magna og Knud Hansen
Chr. Vinthersvej 65
4700 Næstved

Gårdejere
Bodil og Peter Hansen
»Grauhøjgaard«
Klintvej 9
Sdr. Ørslev
6230 Rødekro

Skovrider
Karsten Ågård Sunde
Skovhasturupvej 15
4330 Hvalsø

Gårdejer
Niels Christian Juul
»Christiansminde«
Nøbbøllevej 5
4920 Søllested
adr.
Advokat Niels Christian Juul
Postboks 86
4450 Jyderup

Proprietær
Peter Schmidt
»Birkely«/ »Ravnholt«
Ålsrodevej 20
Ålsø
8500 Grenå

Gårdejere
Jette og Hans Jørgen Dresen
»Skovly«
Rågelund 5
4892 Kettinge

Hr. gårdejer
Bent Bjerg Hansen
Bullerup Bjerggaard
Engløggen 56
5320 Agedrup

Gårdejer
Niels Blem Kofoed
»Ringbygaard«
Ringbyvej 2
3700 Rønne

Læge
Niels Ågård Sunde
Skelbækvej 34
8240 Risskov

Gårdejere
Ellen og Uffe Christensen
Lindhøjgaard
Bøgevej 2
Nybøl
6400 Sønderborg

Gårdejere
Eva og Erhardt Frederiksen
»Baltzergård«
Broksøvej 23
4160 Herlufmagle

Gårdejere
Karen og Ole Jensen
VIndegård
Vindegårdsvej 2
4632 Bjæverskov

Gårdejere
Birgit og Søren Larsen
»Anthonsminde«
Sagebyvej 12
4735 Mern

Gårdejere
Hanne og Erik Jessen
»Dannevang«
Skovrupvej 3
Frørup
6070 Christiansfeld

Gårdejere
Tove og Hartvig Dehn
Langagergaard
Gl. Skovvej 64
4340 Tølløse

Vore landsbyer før og nu

Noget af det bedste, der på det seneste er udgivet om vore gamle landsbyer, står en udgiverkreds på Stevns for.

Det er fire bøger på ialt ca. 400 sider, der fortæller om alt muligt omkring landsbyer før og nu, ganske vist på Stevns, men fortalt i tekst og billeder på en sådan måde, at det har interesse for læsere over hele landet, som vil vide mere om dansk landbohistorie.

Et fantastisk spændende stof er samlet her og vil, hvor som som helst i riget være et

fint arbejdsgrundlag for en foredragsserie eller studiekreds, især om landsbyens udvikling fra fæstebondens tid over den ny tids bonde's reformer til situationen i dag, fra befolknings- og bebyggelsesstruktur over folkelige bevægelser til erindringer om udvandring, husmandsbevægelse, skoleforhold og meget andet.

Bøgernes tryk og billedgengivelse er af høj kvalitet. Man kan bestille de fire bøger samlet fra Stevns Museum, 4660 Store Heddinge, tlf. (03) 70 28 06. Prisen er kr. 140,- ialt (plus forsendelse).

RGN.

Fra Arbejdsmarken

NORDSJÆLLANDSKREDSEN

Lørdag den 26. juli 1986 affoldes udflugt til billedhuggeren Rudolf Tegnens museum og statspark samt Søborg kirke og slotsruin og den udtørrede Søborg Sø. Ved udtørringen af søen som påbegyndtes 1797 og afsluttedes 1887 blev indvundet 610 ha. Vi slutter med middag i Søborg forsamlingshus.

Bestyrelsen.

Dansk Slægtsgårdsforening i Ribe og Ringkøbing amter

I lighed med tidligere år arrangeres en sammenkomst for medlemmer og andre interesserede fra de to amter.

Torsdag den 24. juli kl. 19.30 mødes vi hos Helga og Carl Peter Jensen, Vadgården, Vadgårdsvej 25, Nørre Nebel.

Senere kører vi til Else Krista og Bent Nielsen, Skrumsagergård, Sdr. Bork.

Begge steder fortæller værterne om deres gård og dens historie.

Til slut drikker vi kaffe på Sdr. Bork Kro, her vil Carl Peter Jensen fortælle.

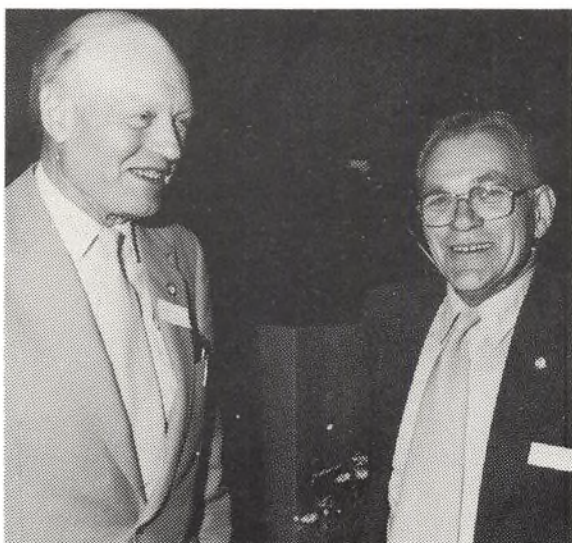
Af hensyn til kaffen må vi bede om tilmelding senest tirsdag den 22. til en af nedenstående:

C. E. Jensen, tlf. (05) 28 81 14

Per Vig, tlf. (07) 35 25 80

Mads Andersen, tlf. (07) 36 20 74

Udvalget for Ribe og Ringkøbing amter.

Vagn Mathiasen og P. Møller Frifeldt. To glade udvalgsformænd.

Til medlemmerne

Jeg beder indtrængende alle medlemmer om at benytte girokortet og fremsende kontingent. Det er meget vigtigt, at dette sker meget snart. Det store flertal i medlemskredsen gør det hurtigt, men der kan ved sommertide mangle ca. 10%. Tak til enhver der støtter og styrker vor uundværlige indsats via arkiv, blad og støtter økonomisk! Gennem Jens og Anna Jensens Fond og ved konsulentbistand omkring generationsskiftet.

Og så bør en virkelig målrettet medlemshvervning være en opgave for alle medlemmer. Jeg håber på en henvendelse om medlemskab til venner, bekendte og familie så det kommende år kan blive et fremgangens rekordår.

Hjælp alle med for at styrke en side af landmandsgerningens organisatoriske opbygning som ikke kan undværes. På forhånd tak til alle hjælpere i Jylland og på øerne.

Jens P. Petersen.

Køb slægtsgårdsbogen

Denne opfordring går til alle vor forenings medlemmer og angår »Set og Hørt - erindringsbilleder« - den sidste efterår udsendte bog med skildringer af mange sider af landbolivet. Vi mangler at afsætte ca. 200 bøger for at få balance i regnskabet, og dette sammen med at alle der har læst bogen har udtrykt anerkendelse og glæde over indholdet gør at jeg retter denne henvendelse. Den er meget velegnet til gavebog og bør iøvrigt findes i ethvert slægtsgårdshjem.

Jeg modtager bestillinger og sørger for forsendelse. Ring til (03) 61 00 23 eller skriv til mig.

Tak til enhver der indgiver bestilling. Og gør det snarest. Bogen koster 95 kr.

Jens P. Petersen

De tre værtsfolk, landsformand Jens P. Petersen, borgmester Verner Larsen, Sjælland Syd kredsens formand Meta Larsen.

Et smukt, men sjældent syn

Hersnap Mølle beliggende på matr. nr. 29, Hersnap Mark, blev selvbygget af Lars Madsen og dennes far.

Byggeåret er ukendt. Møllen blev nedbrudt i 1918-19 og anvendeligt tømmer anvendtes til opførelse af lade og beboelse på det nuværende benævnte Broagerhus nu tilhørende frugtavlser Poul Knudsen.

Billede indsendt af gdr. P. Th. Hansen, Hersnap.

Slægtsgårdsarkivet meddeler nye priser:

Folketællingsundersøgelser	60,- kr.
Slægtsgårdsdiplom	150,- kr.
Undersøgelse til diplom	700,- kr.
Gårdhistorisk undersøgelse	efter aftale

Alle medlemmer
bør have . . .

Fås på sekretariatet,
hos redaktøren samt
hos kredsformændene.
Pris 20 kr.

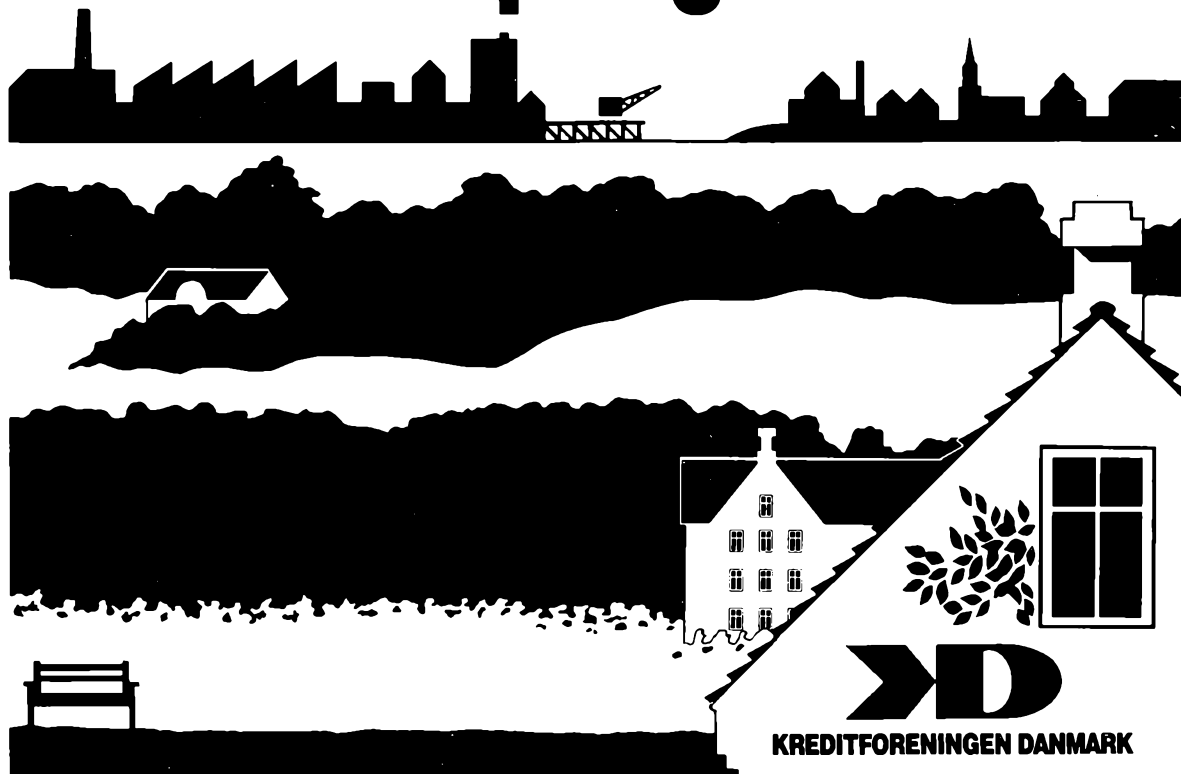
Det ny emblem

Til medlemsbladet for Dansk Slægtsgaardsforening, »Slægtsgaarden« søges redaktør, der i samarbejde med bladudvalget vil samle og redigere stoffet til bladet. Journalistisk baggrund er ønskelig, men først og fremmest ønskes kendskab og interesse for Slægtsgaardsforeningens arbejde og mål.

Henvendelse til bladudvalget senest torsdag den 15. maj 1986.

**P. Møller Frifelt,
Frifeltvej 6, 6870 Ølgod.**

Vi skaffer penge til huse.

Landboferie 1986

Nordkap og Nordkalotten over 3 lande

1.-7. juli

Kr. 5.990.-

Den store Norgestur - Oslo-Trondhjem

(Värmland-Sverige) 14.-22. juli

Kr. 3.920.-

Færøerne (8 af de 17 øer og Sct Olai-festen)

24.-30. juli.

Kr. 5.970.-

Fly-bus-helpension-udflugter-entreer-køjeplads

- alt er inkluderet i prisen.

Rejseleder: Jens P. Petersen.

Tilmelding snarest - program tilsendes

Vælg en ferie i godt selskab

KÆRNE-REJSER

Thyrasvej 7

4100 Ringsted

Tlf. 03-61 00 23

Det er Nykredit for fremtiden.

Dansk landbrug er ikke født i går. Derfor er det også naturligt at tage højde for, at der kommer en dag i morgen. Og derfor er Jyllands Kreditforening og Forenede Kreditforeninger gået sammen i Danmarks største landbrugs-kreditforening: Nykredit.

Her og nu kommer sammen-slutningen ikke til at betyde de store ændringer. Det vil for eksempel fortsat være de samme lokale medarbejdere, du skal tale lån med.

Men ligesom landbruget er godt i gang med en strukturændring, står den teknologiske udvikling heller ikke stille.

Og det er en af grundene til, at vi går sammen.

På den måde kan vi nemlig udnytte EDB og anden teknologi til at sikre en endnu mere smidig og effektiv arbejdsgang lokalt.

Kort sagt, i fremtiden bliver det hurtigere og lettere at låne penge i Nykredit. Og ellers er alt ved det gode gamle.

Nykredit

den nye danske kreditforening

6100 Haderslev: Astrupvej 13. Tlf. (04) 52 70 00
1563 København V: Otto Monsteds Plads 11. Tlf. (01) 15 34 31
5100 Odense C: Mageløs 2. Tlf. (09) 11 77 77
6950 Ringkøbing: Herningvej 3. Tlf. (07) 32 01 11
8800 Viborg: Sct. Mathiasgade 1-3. Tlf. (06) 62 33 33
9100 Aalborg: Boulevarden 43. Tlf. (08) 12 38 77
8260 Århus-Viby J: Kongsgardsvej 6. Tlf. (06) 14 88 00